

**CONSEIL DE
L'EUROPE**

**AVRUPA
KONSEYİ**

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

MEHMET EMİN ACAR - TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru no: 1901/02)

KARARIN ÖZET ÇEVİRİSİ

STRAZBURG

10 Ekim 2006

© T.C. Dışışleri Bakanlığı, 2006. Bu gayriresmi özet çeviri Dışışleri Bakanlığı Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları Genel Müdür Yardımcılığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme'yi bağlamamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Dışışleri Bakanlığı Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları Genel Müdür Yardımcılığı'na atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

İşbu karar AİHS'nin 44§2. maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecek olup bazı şekli düzeltmelere tabi olabilir.

Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan ve (1901/02) başvuru no'lu davanın nedeni bu ülke vatandaşı Mehmet Emin Acar'ın (başvuran) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) 20 Kasım 2001 tarihinde Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin Temel İnsan Haklarını (AİHS) güvence altına alan 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurudur.

Başvuran, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önünde Ankara Barosu avukatlarından A. Aktay ve T. Akıllıoğlu tarafından temsil edilmektedir.

OLAYLAR

Başvuran 1952 doğumlu olup Mersin'de ikamet etmektedir.

Karayolları Genel Müdürlüğü (İdare) 5 Haziran 1997 tarihinde başvurana ait Mersin'de bulunan iki araziye çevre yolu yapımı nedeniyle istimlak etmiştir.

İçel bilirkişi heyeti sözkonusu taşınmazların değerini 18.296.307.000 TL. olarak belirlemiştir.

Bu miktar taşınmazın devri sırasında başvurana ödenmiştir.

Başvuran 4 Eylül 1997 tarihinde kamulaştırma bedeli artırma talebiyle Mersin Asliye Hukuk Mahkemesi'ne başvurmuştur.

3 Aralık 1999 tarihli bilirkişi görüşünün ardından Mahkeme, 27 Ağustos 1997 tarihinden itibaren uygulanacak yasal faiz ile birlikte başvurana 42.223.694.000 TL (81.373 Euro) ödenmesini kararlaştırmıştır.

Yargıtay 1 Haziran 2000'de İdare tarafından yapılan temyiz başvurusunu reddetmiş ve İlk derece mahkemesi'nin kararını onamıştır.

İdare 29 Mayıs 2001 tarihinde başvurana 126.390.520.000 TL. ek kamulaştırma bedeli ödemiştir.

HUKUK AÇISINDAN

1. EK 1 NO'LU PROTOKOLÜN 1. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran Türkiye'deki yüksek enflasyon oranı karşısında yasal faiz oranı yetersiz kaldığından gelir kaybına uğradığından şikayetçi olmakta, bu yönde Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesini ileri sürmektedir.

A. Kabuledilebilirliğe ilişkin

Hükümet, başvuranın Borçlar Kanunu'nun 105. maddesi ile tanınan başvuru yolunu kullanmadığından AİHS'nin 35. maddesinde öngörüldüğü gibi iç hukuk yollarını tüketmediğini savunmaktadır. Ek kamulaştırma bedelinin geç ödenmesi ile uğranıldığı öne sürülen gelir kaybı ilgili tarafından yapılacak tazminat başvurusu ile giderilebilirdi.

AİHM, daha önce buna benzer bir itirazın Aka-Türkiye (23 Eylül 1998 tarihli) kararında reddedildiğini ve bu sonucu değiştirecek hiçbir gerekçenin yer almadığını hatırlatarak Hükümetin itirazını reddetmektedir.

AİHM, mahkemenin bu yöndeki içtihadından doğan kıstasları (Bkz. özellikle Akkuş-Türkiye kararı, 9 Temmuz 1997) ve sunulan delillerin bütünü ışığında başvurunun esastan incelenmesi gerektiği kanısındadır. Mahkeme hiçbir kabuledilemezlik gerekçesi tespit etmemiştir.

B. Esas hakkında

AİHM, daha önceki kararlarda benzer şikayetlerin dile getirildiğini ve bunların Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlali ile sonuçlandığını dile getirmektedir (Bkz. sözü edilen Akkuş kararı, s. 1317, § 31, ve Aka kararı, s. 2682, §§ 50-51).

AİHM mevcut davayı incelemiş ve Hükümet'in davayı farklı şekilde sonuçlandıracak hiçbir tespit ve delil sunmadığı kanaatine varmıştır. Ulusal mahkemelerin kararına göre kamulaştırmayı yapan idare tarafından başvurana verilmesi gereken ek tazminatın ödenmesindeki gecikme, başvurana, mülklerinin kamulaştırılmasına ilaveten ayrı bir zarara daha sokmuştur. Bu gecikme, AİHM'yi, başvuranın toplum yararının gerektirdikleri ile mülkiyet hakkına saygının korunması arasında hüküm sürmesi gereken adil dengeyi bozan alışılmışın dışında ve ölçüsüz bir yüke katlanmak zorunda kaldığı yönünde düşünmeye sevk etmektedir.

Sonuç olarak Ek I no'lu Protokol'ün 1. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 6 § 1. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran hukuki yargı sürecinin uzunluğu ile AİHS'nin 6 § 1. maddesinin ihlal edildiğini öne sürmektedir.

A. Kabuledilebilirlik hakkında

AİHM, bu şikayetin AİHS'nin 35 § 3. maddesi gereğince dayanaktan yoksun sayılamayacağını belirtmektedir. Hiçbir kabuledilemezlik gerekçesi yer almamaktadır.

B. Esas hakkında

AİHM, Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesi çerçevesinde varılan sonuç ışığında, AİHS'nin 6 § 1. maddesi hakkındaki şikayeti ayrıca incelemeyi gerekli görmemektedir.

III. AİHS'NİN 41. MADDESİ'NİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Maddi ve manevi tazminat

Başvuran 164.000 Amerikan Doları maddi zarara uğradığını ileri sürmektedir. Başvuran ayrıca 5.000 Amerikan Doları manevi tazminat talep etmektedir.

Hükümet bu iddialara karşı çıkmaktadır.

AİHM, *Akkus* kararında benimsenen hesaplama yöntemini gözönünde bulundurarak ve ilgili ekonomik veriler ışığında, başvurana maddi tazminat olarak 17.455 Euro ödenmesine karar vermiştir.

Manevi tazminat konusunda ise, AİHM olayların mevcut koşulları ışığında ihlal kararının tespitinin başlı başına bir adil tazmin olacağını ifade etmektedir.

B. Masraf ve harcamalar

Başvuran AİHM nezdinde yapmış olduğu yargı giderleri için 3.000 Amerikan Doları talep etmektedir.

Hükümet bu miktara karşı çıkmaktadır.

Mahkemeye sunulan deliller ve mahkemenin bu doğrultudaki yerleşik içtihadı ışığında AİHM başvurana yargı giderleri için toplam 1.000 Euro ödenmesini kararlaştırmıştır.

C. Gecikme Faizi

Gecikme faizi olarak, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına 3 puanlık bir artış eklenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun *kabuledilebilir* olduğuna;

2. AİHS'ye Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesi'nin *ihlal edildiğine*;

3. AİHS'nin 6 § 1. maddesine ilişkin şikayetin ayrıca incelenmesine *gerek olmadığına*;

4. a) AİHS'nin 44 § 2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek ve miktarlara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutulmak üzere Savunmacı Hükümetin başvurana:

- i. maddi zarar için 17.455 (on yedi bin dört yüz elli beş) Euro *ödemesine*;
- ii. yargı gideri için 1.000 (bin) Euro *ödemesine*;

b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz *uygulanmasına*;

5. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77 §§ 2. ve 3. maddelerine uygun olarak 10 Ekim 2006 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.